

Садржај

1. Увод	7
1.1. Комисије за израду самоевалуационог извјештаја Универзитета	7
1.2. Процес самоевалуације	8
2. Институционални контекст	9
2.1. Историјски преглед Универзитета	9
2.2. Факултети и академије	9
2.3. Географска позиција	10
2.4. Број и дистрибуција студената	11
2.5. Финансије	11
3. Норме и вриједности	12
3.1. Мисија	12
3.2. Визија	12
3.3. Стратешки циљеви	13
4. Образовни циљеви студијских програма	15
5. Студијски програми	16
6. Особље (наставно и ненаставно)	18
6.1. Наставно особље	18
6.2. Ненаставно особље	20
7. Студенти	23
8. Научно-истраживачки и умјетнички рад	28
9. Простор и опрема	31
10. Библиотечки ресурси	32
11. Извори финансирања	33
12. Организација и управљање	35
13. Осигурање квалитета	36
14. Односи са окружењем	37

1. УВОД

У складу са Законом о високом образовању Републике Српске (поглавље, Самовредновање и оцјена квалитета), и на основу препоруке Савјета за развој високог образовања и осигурање квалитета Републике Српске, независног савјетодавног академског тијела, у складу са *Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и поступку утврђивања испуњености услова*, Сенат Универзитета у Источном Сарајеву је донио одлуку бр. 01-С-586-XXI/09 о изради Самоевалуационог извјештаја Универзитета у Источном Сарајеву за календарску годину 2009.

Израда Самоевалуационог извјештаја Универзитета подразумијева да је свака организациона јединица у обавези да сачини самоевалуациони извјештај, на основу чега се, прикупљањем, анализом и обрадом података из самоевалуационих извјештаја организационих јединица добија Самоевалуациони извјештај Универзитета. Методе израде Самоевалуационог извјештаја Универзитета утврдио је Комитет за осигурање квалитета, стручно савјетодавно тијело Сената Универзитета, на својим редовним сједницама.

Самоевалуациони извјештај представља обавезни документ који се прилаже у документацији потребној за акредитацију Универзитета. Извјештај је састављен концизно, у намјери да садржи све детаље који су од виталног интереса за функционисање Универзитета.

Самоевалуациони извјештај Универзитета у Источном Сарајеву има двоструку намјену, са једне стране ће помоћи Универзитету да кроз критичку анализу сагледа своје недостатке и предности, а са друге стране да на тај начин припреми обједињене информације које се могу користити у процесу акредитације.

Одговорност за припрему самоевалуационог извјештаја препуштена је тиму који поред искусних наставника у свом саставу има и друге сараднике из реда административног особља.

Универзитет у припреми и презентацији самоевалуационог извјештаја исказује своју ефикасност, приказује квалитет свог наставног и образовног процеса, квалитет својих наставника и ресурса које нуди својим студентима. Истовремено овај извјештај има за циљ да укаже на недостатке и да утиче на њихово превазилажење. Самоевалуациони извјештај може служити као основа за промјене и унапређење наставног процеса, али и као извор информација будућим послодавцима о знањима и вјештинама које студенти стичу на Универзитету. Овај документ омогућује Универзитету да провјери квалитет својих програма, а самим тим и диплома које студенти стичу, а такође омогућава читаоцима да стекну тачан увид о стању на Универзитету да би могли да дају оцјену о квалитету установе. Тачност и прецизност навода и података у току припреме извјештаја морају да послуже руководству установе да формира планове будућег дјеловања у циљу општег побољшања квалитета.

1.1. Комисије за израду самоевалуационог извјештаја Универзитета

Сенат Универзитета у Источном Сарајеву је на својој 21. редовној сједници одржаној 13.05.2009. донио Одлуку о изради самоевалуационог извјештаја Универзитета за календарску годину 2009. и при томе именовано универзитетску Комисију (Прилог 1). Универзитетску Комисију за израду Самоевалуационог извјештаја су чинили:

1. Проф. др Зоран Љубоје, предсједавајући

2. Проф. др Стеван Стевић
3. Доц. др Дејан Бокоњић
4. Доц. др Ранко Божичковић
5. Ненад Марковић, координатор за осигурање квалитета

Одговорности и задужења чланова универзитетске Комисије огледали су се у планирању активности и садржине самоевалуационог извјештаја, изради одговарајућих табела, надгледању, провјерама, упутама, прикупљању и анализи података.

Поред универзитетске Комисије за израду Самоевалуационог извјештаја, свака организациона јединица је, у складу са Правилником о осигурању квалитета (Прилог 2) на основу члана 21. став 2, морала формирати Комисију за израду самоевалуационог извјештаја организационе јединице (Прилог 3).

Одговорности и задужења чланова Комисије организационих јединица огледали су се у изради плана рада, састанака са наставним и административним особљем организационе јединице, студентима, прикупљању и анализи потребног материјала, припреми извјештаја, коришћењем ранијих извјештаја о самоевалуацији.

1.2. Процес самоевалуације

Комитет за осигурање квалитета, стручно радно тијело Сената задужено за област осигурања квалитета, успоставио је методологију израде Самоевалуационог извјештаја организационе јединице, на основу чега је израђен Самоевалуациони извјештај Универзитета, такође истом методологијом.

Поступак рада на изради самоевалуационог извјештаја организационих јединица заснивао се на састанцима универзитетске Комисије са координаторима Комисија организационих јединица, на којим су координатори Комисија добијали упуте о изради самоевалуационих извјештаја, које су даље преносили својим Комисијама и дјеловали у складу са својим одговорностима и задужењима. Ти састанци су одржавани 19. марта, 26. маја и 24. септембра 2009. године.

Термин за достављање самоевалуационих извјештаја организационих јединица Универзитета је био 1. новембар 2009. године. Од 17 организационих јединица Универзитета, самоевалуационе извјештаје доставило је 16 организационих јединица (који су усвојени на научно-наставним и умјетничко-наставним вијећима организационих јединица, протоколисани и достављени у Канцеларију за осигурање квалитета). *Православни богосовски факултет* није доставио свој самоевалуациони извјештај. Дакле, Самоевалуациони извјештај Универзитета за календарску годину 2009. израђен је на основу 16 самоевалуационих извјештаја организационих јединица (у обзир су узети и табеларни подаци које је доставио Православни богословски факултет за одређена поглавља Самоевалуационог извјештаја).

2. Институционални контекст

2.1. Историјски преглед Универзитета

Универзитет у Српском Сарајеву (данас **Универзитет у Источном Сарајеву**) основан је Одлуком Народне Скупштине Републике Српске о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број 02-1188/92 од 14.09.1992. године („Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/92), те Одлуком о организовању Универзитета у Републици Српској број 02-1512/93 од 29.12.1993. године (Службени гласник Републике Српске бр. 25/93). Наставни процес започиње у октобру мјесецу 1993. године на првих 5 организованих факултета.

Једна од организационих јединица Универзитета у Источном Сарајеву има корјене из 1882. године када је основана прва богословска школа. Та чувена богословија почела је са радом прије него што је основан Универзитет у Сарајеву. Будући да је временом по квалитету наставе и професорским звањима прерасла у прву српску високошколску установу, може се рећи да је та Богословија матица Универзитета у Источном Сарајеву, у чијем окриљу од 1994. године ради и Духовна академија, која је десет година касније преименована у Православни богословски факултет Светог Василија Острошког у Фочи.

Од свог оснивања Универзитет у Источном Сарајеву пролазио је кроз низ промјена које су углавном биле посљедица националне високообразовне политике и неопходних трансформација на Универзитету у Источном Сарајеву. У складу са свим тим промјенама које су се дешавале на Универзитету, данас можемо рећи да је Универзитет у Источном Сарајеву организован на начин да интегрише више организационих јединица (факултете, умјетничке академије, институте и друге организационе јединице, као и наставне базе факултета које чине цјеловитост рада Универзитета), и да своју наставу по болоњском процесу (на свим својим организационим јединицама) изводи од академске године 2007/08.

2.2. Факултети и академије

Универзитет у Источном Сарајеву броји укупно 15 факултета и 2 академије са укупно 36 студијских програма, лоцираних у 8 универзитетских центара источног дијела Републике Српске, односно Босне и Херцеговине – од Брчког на сјеверу, гдје је лоциран Економски факултет, до Требиња на крајњем југу, гдје су лоцирани Факултет за производњу и менаџмент и Академија ликовних умјетности. Универзитет у Источном Сарајеву представља складно развијену академску заједницу у чијем саставу дјелују следеће организационе јединице:

- Академија ликовних умјетности у Требињу,
- Економски факултет у Дистрикту Брчко,
- Економски факултет у Источном Сарајеву,
- Електротехнички факултет у Источном Сарајеву,
- Факултет за производњу и менаџмент у Требињу,
- Факултет пословне економије у Бијељини,
- Факултет физичког васпитања и спорта у Источном Сарајеву,
- Филозофски факултет у Источном Сарајеву,
- Машински факултет у Источном Сарајеву,
- Медицински факултет у Фочи,
- Музичка академија у Источном Сарајеву,

- Педагошки факултет у Бијељини,
- Пољопривредни факултет у Источном Сарајеву,
- Православни богословски факултет у Фочи,
- Правни факултет у Источном Сарајеву,
- Саобраћајни факултет у Добоју,
- Технолошки факултет у Зворнику.

Министарство просвјете и културе Републике Српске издало је дозволу за рад (број 07.023-3899/09, датум 22.06.2009. године, Прилог 4) Универзитету у Источном Сарајеву за извођење 36 студијских програма: 1. Економија, 2. Пословна економија, 3. Електроенергетика, 4. Аутоматика и електроника, 5. Рачунарство и информатика, 6. Машинство, 7. Медицина, 8. Здравствена нега, 9. Специјална едукација и рехабилитација, 10. Разредна настава, 11. Предшколско васпитање, 12. Пољопривреда, 13. Право, 14. Саобраћај, 15. Стоматологија, 16. Хемијско инжињерство и технологије, 17. Физичко васпитање, 18. Спорт, 19. Индустијски менаџмент, 20. Музичко-педагошко-теоријски, 21. Вокално инструментални, 22. Црквена музика и појање, 23. Ликовна умјетност, 24. Филозофија, 25. Социологија, 26. Педагогија, 27. Историја, 28. Српски језик и књижевност, 29. Општа књижевност и библиотекарство, 30. Енглески језик и књижевност, 31. Географија, 32. Математика и физика, 33. Математика и рачунарство, 34. Психологија, 35. Новинарство, 36. Разредна настава.

Највећи дио наставног особља на Универзитету су прије почетка ратних дејстава 1992. године били запослени на Универзитету у Сарајеву, те на другим универзитетима у региону. У току грађанског рата многи наставници су из разлога vlastите безбједности или због деложација морали напустити Сарајево и друге градове, а приликом ревитализације факултета и академија, руковођени су само једним циљем, да универзитетској младости, ратном катаклизмом захваћених простора, омогуће нормално високо образовање.

Данас, укупан број ангажованих наставника и сарадника на Универзитету износи 852. Укупан број административног особља износи 363.

2.3. Географска позиција

Дислоцираност факултета и академија (организационих јединица) Универзитета у Источном Сарајеву представља посебну специфичност овог Универзитета. Сједишта организационих јединица Универзитета су у: Требињу, Фочи, Источном Новом Сарајеву, Палама, Зворнику, Бијељини, Брчком и Добоју, а сједиште Универзитета у Источном Сарајеву, Ректорат, је у Источном Новом Сарајеву.

У згради Електротехничког факултета на локалитету у Источном Новом Сарајеву смјештена су 3 факултета и 1 академија, и Ректорат: Електротехнички факултет, Машински факултет, Пољопривредни факултет и Музичка академија.

На локалитету Пала су смјештени: Економски факултет, Правни факултет, Филозофски факултет и Факултет физичког васпитања и спорта.

У Фочи су лоцирани: Медицински факултет и Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“.

У Бијељини су лоцирани Педагошки факултет и Факултет пословне економије.

Најјужнији факултет и академија – Факултет за производњу и менаџмент и Академија ликовних умјетности лоцирани су у Требињу, док су преостали факултети лоцирани сваки у једном граду: Брчко дистрикт – Економски факултет, Зворник – Технолошки факултет, Добој – Саобраћајни факултет.

С обзиром на овакву дислоцираност стиче се дојам о специфичности Универзитета у Источном Сарајеву у односу на универзитете у региону. Оваква

организација Универзитета има извјесне предности и недостатке. Предности су у тјесној повезаности Универзитета са локалним заједницама, снажнијој компоненти развоја, већој могућности избора квалитетних програма и могућност утицаја на њихово креирање, флексибилности и нижи трошкови студирања. Недостаци који су се јављали у постизању брзих и квалитетних комуникација и ефикасног одлучивања отклоњени су успјешним увођењем информационог система Универзитета – повезивању факултета/ академија у мрежу информационог система Универзитета, као и успјешно спроведеним процесом интеграције Универзитета у Источном Сарајеву.

2.4. Број и дистрибуција студената

Према подацима информационог центра Универзитета укупан број студената на првом циклусу студија износи 13347. Укупан број студената на другом и трећем циклусу студија износи 808. Укупан број студената на сва три циклуса студија износи 14155.

Укупан број дипломираних студената износи 6850, број магистара наука 320, број доктора наука 149 и број почасних доктора наука 3.

2.5. Финансије

У односу на ранији начин финансирања, Универзитет у Источном Сарајеву од 2008. године ради по систему трезорског пословања (Закон о трезору, Службени гласних Републике Српске бр. 01-55/05, 25. јануар 2005. године).

Универзитет се као јавна установа финансира из средстава Буџета Републике Српске у складу са законом, као и из властитих средстава.

Универзитет и његове организационе јединице могу стицати средства из:

- реализације програма научних истраживања и умјетничких програма,
- међународних и домаћих пројеката,
- остваривања стручног образовања и усавршавања,
- накнада које плаћају студенти,
- средстава остварених од издавачке и информативне дјелатности,
- прихода остварених на основу ауторских права и патената,
- поклона и завјештања,
- из других извора насталих обављањем дјелатности према посебним уговорима.

Финансијским планом Универзитета и његових организационих јединица исказују се потребна средства за дјелатност Универзитета и његових организационих јединица. Ректор, проректор за финансије и руководиоци организационих јединица одговорни су за припрему финансијског плана, годишњих и других финансијских извјештаја које разматра и усваја Управни одбор Универзитета.

Декан, односно директор организационе јединице Универзитета одговоран је у дијелу управљања и коришћења средстава која припадају организационој јединици Универзитета и припрема извјештај који се односи на та средства.

Факултети, умјетничке академије, институти и друге организационе јединице Универзитета имају посебан обрачун резултата пословања, у складу са законом.

Расподјела средстава Универзитета регулише се посебним правилником о расподјели властитих прихода.

3. Норме и вриједности

3.1. Мисија

Универзитет у Источном Сарајеву, као дисперзиран универзитет, заузима посебно мјесто међу универзитетима Републике Српске и Босне и Херцеговине. Његова позиција дефинисана је у Изјави о мисији која представља упориште у процесу промјене и политике стратешког планирања на свим нивоима. Изјава о мисији истовремено представља основу од које се полази у оперативном руковођењу, из чега за Универзитет у Источном Сарајеву произлази сљедеће:

- истиче се својом опредјељеношћу да служи друштву и као такав је отворен за све студенте без обзира на њихово национално, идеолошко, културно или друштвено поријекло;
- својом дисперзијом врши значајну мисију у одржавању демографске равнотеже становништва, у оквиру РС и БиХ, задржавајући младе људе у градовима гдје су лоцирани факултети и академије, а што има ефекте у деметрополитацији и стварању предуслова да и омладина скромних материјалних услова може да настави школовање на Универзитету;
- види себе као дио ширег међународног окружења док истовремено чува своју особеност преко језика и културе;
- има за циљ да подстиче своје студенте да развијају критички приступ унутар креативно-образовног окружења које је окренуто развоју и истраживању;
- нуди спектар студијских програма који се стално прилагођавају најновијим наставним и научним достигнућима;
- настоји да развије, водећи рачуна о потребама окружења, додипломске и постдипломске студије, као и програме за цјеложивотно учење;
- настоји да своје образовне и истраживачке могућности усмјерава у дијалогу са свим заинтересованим странама свог друштвеног контекста;
- настоји да функционише као предузетнички универзитет који резултате својих истраживања ставља у функцију друштвених и економских потреба свог окружења;
- придаје посебну важност обезбјеђивању услова за рад, друштвене и културне активности својих студената;
- ствара повољно и стимулирајуће окружење за наставно и ненаставно особље;
- придаје велики значај учешћу студената, наставног и ненаставног особља, као и представника друштвене заједнице у обликовању наставних и управљачких активности;
- настоји да примјењује флексибилан и динамички модел организације;
- охрабрује сарадњу са својим дипломираним студентима;
- ствара знања највишег нивоа и омогућава укључивања у глобализацијске процесе и коришћење знања као најважнијег ресурса на почетку трећег миленијума у корист економског и културног развоја и напретка.

3.2. Визија

Обавеза Универзитета је да ради на развоју образовног и истраживачког процеса са посебним нагласком на развој знања и стицање вјештина које ће обезбиједити квалитетне кадровске ресурсе који ће бити способни да одговоре на изазове окружења. Као јавна институција, Универзитет треба да обрати пажњу на сљедеће:

- да развија аутономију Универзитета;
- да буде отворен и способан да прихвати очекиване промјене у сфери високог образовања и научноистраживачког рада;
- да унапређује и подржава јавне дебате и демократију;
- да има слободу организације наставе дајући студентима могућност избора у широком опсегу опција;
- да обезбиједи студентима професионално знање према промјењивим захтјевима локалног, националног или међународног окружења;
- да ојача његову интернационализацију у оспособљавању студената да успију у глобалном друштву и у унапређењу наставног особља и студентске покретљивости;
- да у потпуности примијени нове технологије у настави и охрабри процес учења;
- да уведе е-образовање и е-учење на даљину;
- да развије систем осигурања квалитета у образовању;
- да унапјеђује ефикасност студирања на свим нивоима;
- да обезбиједи стално учешће студената у наставном, истраживачком и управљачком процесу и потпуну одговорност према њиховим приједлозима;
- да прати највише домете у дисциплинарним и мултидисциплинарним истраживањима у циљу унапјеђења и развоја знања у корист локалног и ширег окружења, друштвених институција и у корист властитог развоја;
- да формира већи број стратешких партнера;
- да допринесе развоју научног и технолошког парка у Источном Сарајеву;
- да Источно Сарајево постане универзитетски научни центар;
- да постигне ЕУ стандарде у сопственом дјеловању и управљању и да уведе стратешки менаџмент као оквир будућег доношења одлука.

3.3. Стратешки циљеви

У складу са Стратегијом развоја 2007-2011 (Прилог 5), Универзитет у Источном Сарајеву има 13 стратешких циљева, и то:

- Спровођење процеса интеграције на Универзитету у Источном Сарајеву,
- Континуирано побољшавање квалитета наставних планова и програма, њихово реформисање и увођење нових,
- Континуирано дјеловање на побољшању успјеха студената на свим организационим јединицама Универзитета, односно свим студијским програмима,
- Осигурати квалитет и компетентност наставника и сарадника и повећати њихов број,
- Осигурати адекватне ресурсе за извођење наставног процеса, научно истраживачког и умјетничког рада на свим организационим јединицама, односно студијским програмима Универзитета,
- Осигурати квалитетнију анализу и обраду информација, као и обавезу информисања корисника високог образовања,
- Повећати квалитет и обим научно истраживачког и умјетничког рада,
- Извршити реформу студија II и III циклуса на свим организационим јединицама, и успоставити програм усавршавања и напредовања истраживача на Универзитету,
- Успоставити систем осигурања квалитета,
- Развити механизме за осигурање квалитета с циљем континуираног праћења, управљања, вредновања, развоја и унапређења система осигурања квалитета,
- Континуирано побољшавање и развој материјалних, људских и финансијских ресурса Универзитета како би се омогућило квалитетно функционисање

- Универзитета, квалитетно радно окружење, и осигурали услови за квалитетно одвијање наставног, научно истраживачког и умјетничког рада,
- Универзитет укључити у развој друштвене заједнице и привреде,
  - Универзитет укључити у Европски простор високог образовања (ЕНЕА) и Европски истраживачки простор (ЕРА).

4. Образовни циљеви студијских програма

Свака организациона јединица Универзитета у Источном Сарајеву је у својим извјештајима о самоевалуацији приказала образовне циљеве студијских програма који се изводе на тим организационим јединицама.

Образовни циљеви студијских програма истичу основни задатак Универзитета, и у оквиру научних области високо образовање стављају у контекст развијања способности учења, циљева знања, вјештина и компетенција које стичу дипломирани студенти, задовољавања локалних, регионалних, националних и међународних потреба, припремања студената за будуће запослење или наставак студија, као и ширења приступа високом образовању.

Образовни циљеви студијских програма, исходи учења, знања, компетенције и вјештине, који се његовим савладавањем стичу, прецизно су одређени и усклађени са основним задацима и циљевима Универзитета.

Образовни циљеви сваког појединачног студијског програма приказани су у самоевалуационим извјештајима организационих јединица, који представљају саставни дио Извјештаја о самоевалуацији Универзитета за календарску годину 2009.

Посматрајући све студијске програме Универзитета, долази се до закључка да су циљеви студијских програма Универзитета у Источном Сарајеву образовање стручњака чије ће компетенције бити општег карактера, са широким и свестраним увидом у академска знања и практичне послове у оквиру посебних научних области. Наиме, циљеви студијских програма Универзитета су да студентима понуде базична знања, концепције, стратегије и вјештине савременог истраживања, креирања, планирања, остваривања, праћења и контроле различитих феномена и проблема. С друге стране, сви студијски програми обезбјеђују неопходна теоријска и примјењена знања која дипломираним студентима омогућавају да самостално анализирају и рјешавају различите проблеме.

5. Студијски програми

Студијски програм представља скуп обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем, чијим се савладавањем обезбјеђују неопходна знања и вјештине за стицање дипломе одговарајућег нивоа и врсте студија. Студијске програме утврђује Сенат универзитета, на приједлог вијећа организационе јединице.

На Универзитету се организује студиј у три циклуса – степена, у складу са законом. Ови студији се окончавају стицањем одређених квалификација, везаних за опште прописе за сваки циклус, заснованих на исходима учења и стеченим ECTS кредитима/ бодовима, а у складу са оквирним квалификацијама за високо образовање на европском подручју и другим међународно признатим степенима високог образовања. Студији на универзитету остварују се на основу акредитованог студијског програма и у складу са правилима студирања заснованим на европском систему преноса и акумулирања бодова ECTS – EUROPEAN CREDIT TRANSFER AND ACCUMULATION SYSTEM.

Министарство просвјете и културе Републике Српске издало је дозволу за рад (број 07.023-3899/09, датум 22.06.2009. године, Прилог 4) Универзитету у Источном Сарајеву за извођење 36 студијских програма, и то: 1. Економија, 2. Пословна економија, 3. Електроенергетика, 4. Аутоматика и електроника, 5. Рачунарство и информатика, 6. Машинство, 7. Медицина, 8. Здравствена њега, 9. Специјална едукација и рехабилитација, 10. Разредна настава, 11. Предшколско васпитање, 12. Пољопривреда, 13. Право, 14. Саобраћај, 15. Стоматологија, 16. Хемијско инжињерство и технологије, 17. Физичко васпитање, 18. Спорт, 19. Индустијски менаџмент, 20. Музичко- педагошко-теоријски, 21. Вокално инструментални, 22. Црквена музика и појање, 23. Ликовна умјетност, 24. Филозофија, 25. Социологија, 26. Педагогија, 27. Историја, 28. Српски језик и књижевност, 29. Општа књижевност и библиотекарство, 30. Енглески језик и књижевност, 31. Географија, 32. Математика и физика, 33. Математика и рачунарство, 34. Психологија, 35. Новинарство, 36. Разредна настава.

У самоевалуационим извјештајима организационих јединица који чине саставни дио извјештаја о самоевалуацији Универзитета, у поглављу студијски програм, наведени су регистри студијских програма организационих јединица, њихови наставни планови и програми и спецификације предмета за сваки студијски програм.

Курикулумима студијских програма организационе јединице су утврдиле:

- назив и циљеве студијског програма (Поглавље 1. Образовни циљеви и Поглавље 2. Студијски програм, самоевалуационих извјештаја организационих јединица),
- услове за упис на студијски програм (Прилог 6. Статут Универзитета, VI Организовање и извођење студијских програма, 2. Пријем на студије, члан 71.),
- распоред предмета по семестрима и годинама студија,
- трајање студија и потребно вријеме за извођење појединих облика студија,
- предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама,
- бодовна вриједност сваког предмета исказана у складу са ECTS бодовима,
- број часова сваког предмета у семестру,
- листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем,
- стручни, академски, односно научни назив,
- обрасце за програм свих предмета на студијском програму,
- предуслове за упис појединих предмета и групе предмета,

- врсту студија и исход процеса учења,
- одговорне наставнике и сараднике,
- методе наставе и савладавања градива,
- садржај предмета по седмицама,
- оптерећење студента по предмету,
- обавезе студената по предмету,
- неопходну литературу за сваки предмет,
- облике провјере знања и оцјењивање, и
- остала питања од значаја за извођење студијског програма.

Општа правила извођења студијских програма садржана су у Прилогу 6. Статут Универзитета, 11. Општа правила студирања, члан 102.

Правила студирања на I циклусу студија налазе се у Прилогу 7. Правила студирања на II циклусу студија треба да буду усвојена на Сенату Универзитета почетком 2010. године.

Сви студијски програми Универзитета су подударни у већем дијелу са студијским програмима из најмање три лиценциране и акредитоване високошколске установе из земаља потписница болоњске декларације. Доказе о подударности организационе јединице су прилагале у документацији неопходној за поступак лиценцирања Министарству просвјете и културе Републике Српске.

Универзитет обезбјеђује студентима учешће у оцјењивању и осигурању квалитета студијских програма (Прилог 6. Статут Универзитета, члан 151. став 3), кроз редовно анкетање студената као и учешће у органима Универзитета, а нарочито у Комитету за осигурање квалитета, Сенату, Управном одбору и научно-наставним/ умјетничко-наставним вијећима организационих јединица.

Квалитет студијских програма Универзитета треба да се обезбједи и осигура праћењем и провјером његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, осавремењивањем садржаја и сталним прикупљањем информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

У студентској анкети спроведеној 2009. године, на питање да ли су студенти задовољни са садржином предмета на студијском програму који похађају, 853 студента је одговорило са ДА, 1178 је одговорило са ДЈЕЛИМИЧНО, а 195 студената је одговорило са НЕ. Из ових одговора се може закључити да је задовољство студената садржином предмета на студијским програмима задовољавајуће, али препорука је да организационе јединице морају непрекидно радити на побољшању и осавремењивању наставних садржаја и структуре студијских програма, како би се у наредном периоду смањио број студената са негативним одговором.

6. Особље (наставно и ненаставно)

6.1. Наставно особље

Организационе јединице су у својим самоевалуационим извјештајима достављале следеће податке:

- Преглед броја наставника по звањима ангажованих на орг. јединици,
- Преглед броја сарадника по звањима ангажованих на орг. јединици,
- Листу ангажованих наставника и сарадника попуњавањем одговарајућих образаца,
- Однос наставног особља с пуним радним временом, допунским радом и наставног особља ангажованог хонорарно,
- Старосну структуру наставног особља,
- Избор наставног особља, и
- Опис начина усавршавања наставног особља.

Табела 1. Преглед броја ангажованих наставника и сарадника по звањима (стално запослени + хонорарни + допунски рад)

РБ	Факултет/ академија	Наставници и сарадници по изборној структури								Укупно
		Радно- правни статус	Редовни проф.	Ванредни проф.	Доцент	Виши асистент	Асистент	Стручни сарадник	Лектор, предавач	
1	Академија ликовних умјетности									30
2	Економски факултет Брчко									21
3	Економски факултет Пале									31
4	Електротехнички факултет									42
5	Машински факултет									22
6	Медицински факултет									217
7	Музичка академија									50
8	Педагошки факултет									42
9	Пољопривредни факултет									30
10	Правни факултет									32
11	Православни богословски факултет									24
12	Филозофски факултет									148
13	Факултет за производњу и менаџмент									19

14	Факултет физичког васпитања и спорта									22
15	Факултет пословне економије									30
16	Саобраћајни факултет									61
17	Технолошки факултет									31
Универзитет у Источном Сарајеву		укупно	207	135	173	114	163	50	10	852
		Стални	441	852						
		Хонорарни	291							
		Допунски	120							

Регистар наставника и сарадника Универзитета саставни је дио сваког од 15 достављених самоевалуационих извјештаја организационих јединица, поглавље Особље (наставно и ненаставно).

Табела 2. Однос наставног особља с пуним радним временом, допунским радним односом и наставног особља ангажованог хонорарно у протекле 3 године

Година	Наставно особље у сталном радном односу		Наставно особље ангажовано хонорарно	Однос (стални/хонорарни)
2007	451		553	0,81
Године	Наставно особље у сталном радном односу	Наставно особље у допунском радном односу	Наставно особље ангажовано хонорарно	Однос (стални/допунски + хонорарни)
2008	413	180	197	1,09
2009	441	120	291	1,07

Већина наставника и сарадника Универзитета оспособљена је за примјену савремених наставних метода, организовање и управљање наставом како би она одговарала потребама образовања и потребама студената, разумијевање и уважавање индивидуалних разлика између студената и различитих стилова учења, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцјењивање рада студената и коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави.

Квалитет наставника и сарадника обезбјеђује се поштовањем законских и других прописа о избору наставника и сарадника, који су садржани у Закону о високом образовању Републике Српске, Статуту Универзитета, Правилником о поступку и условима избора наставног особља (Прилог 8) и поштовањем Кодекса професионалне етике (Прилог 9).

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, перманентним подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких компетентности наставника и сарадника, и подизањем нивоа управљачких и комуникацијских компетентности наставника и сарадника.

Универзитет обезбјеђује наставницима и сарадницима могућност за научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања наставника и сарадника о

конкурсима за стипендије, информисања наставника и сарадника о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на интернету и другој научној инфраструктури, успостављањем разних облика сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама у циљу размјене наставника и сарадника, припреме и реализације научних пројеката и др., одобравања плаћеног одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству и учешћа у финансирању научног и стручног усавршавања наставника и сарадника.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника је на задовољавајућем нивоу, што потврђују резултати анкетања студената. Квалитет педагошког рада наставника и сарадника оцјењиван је помоћу 10 индикатора (10 индикатора за наставнике, 10 индикатора за сараднике).

Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте педагошког рада наставника и сарадника показује да су студенти најзадовољнији са редовношћу одржавања предавања и вјежби, док су најмање задовољни са објективношћу приликом оцјењивања. Студенти су веома задовољни са стручношћу и спремношћу одговарања наставника и сарадника на постављена питања, на професионалност и коректност у комуникацији са студентима, затим са јасноћом постављања испитних питања, те са јасноћом дефинисања наставних циљева и очекивања од студената. Незнатно мање у односу на претходно, студенти су задовољни са редовношћу одржавања консултација, те са припремом за полагање испита. Питању, да ли су вас наставници и сарадници обавезали на куповину књига и скрипти, треба посветити више пажње у наредном периоду, и то питање треба постати предмет расправе на сједницама Комитета за осигурање квалитета и Сената Универзитета, с обзиром на постотак одговора на понуђене опције у анкетним упитницима (Прилог 14 – Анализа анкетног упитника 2 стр.).

6.2. Ненаставно особље

Организационе јединице су у својим самоевалуационим извјештајима достављале следеће податке:

- Листу ангажованог административног особља на обрасцима који су коришћени у поступку пријаве на интерни конкурс Универзитета 2008. године,
- Листу стручних сарадника који учествују у реализацији лабораторијских експерименталних вјежби са студентима, и
- Бројно стање ненаставног особља.

У самоевалуационим извјештајима све организационе јединице попуниле су одговарајуће обрасце у којима се налазе основни подаци о административном особљу Универзитета.

Табела 4. Бројно стање административног особља на Универзитету

РБ	Организационе јединице	Бројно стање
1	Ректорат	29
2	Академија ликовних умјетности	11
3	Економски факултет Брчко	15
4	Економски факултет Пале	17

5	Електротехнички факултет	22
6	Машински факултет	10
7	Медицински факултет	71
8	Музичка академија	8
9	Педагошки факултет	15
10	Пољопривредни факултет	9
11	Правни факултет	20
12	Православни богословски факултет	16
13	Филозофски факултет	33
14	Факултет за производњу и менаџмент	9
15	Факултет физичког васпитања и спорта	11
16	Факултет пословне економије	15
17	Саобраћајни факултет	34
18	Технолошки факултет	18
Универзитет у Источном Сарајеву - Укупно		363

Табела 5. Бројно стање административног особља у протекле 3 године

Година	Бројно стање
2007	266
2008	307
2009	363

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста уређена је систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца, унутрашња организација рада Универзитета, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља на Универзитету (секретаријату, универзитетским центрима и организационим јединицама) утврђени су у складу са Законом о високом образовању, Законом о раду, Колективним уговором, Статутом, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и другим општим актима Универзитета. Због пријема најквалитетнијих кадрова, Универзитет објављује оглас или јавни позив, а за спровођење процеса избора кандидата пријављених на оглас, формира се стручна комисија. По закључењу уговора о раду, запослени се уводи у посао. Сви запослени на Универзитету имају свој персонални досије, у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, евентуалним дисциплинским мјерама и др.

Универзитет обезбјеђује редовно и системско праћење, контролу шефова служби и ненаставних радника, при чему је посебна пажња посвећена праћењу и оцјењивању њиховог односа према студентима и мотивације у раду са студентима.

Контролу квалитета рада ненаставног особља врше генерални секретар, директор-менаџер, координатор за осигурање квалитета, секретари организационих јединица и шефови служби.

Ненаставно особље Универзитета квалификовано је и компетентно и својим радом успјешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научно истраживачке и осталих дјелатности Универзитета.

Универзитет перманентно осавремењује процес рада у службама, увођењем нових информационих технологија и процедура рада, што изискује стално усавршавање и образовање ненаставног особља. Сагласно томе, Универзитет организује разне врсте обуке, у складу са потребама запослених, који су високо мотивисани да унапређују своје професионалне компетенције.

Универзитет систематски прати кроз анкетирање наставног, ненаставног особља и студената, и оцјењује организацију, управљање Универзитетом и организационим јединицама, рад управљачког и ненаставног особља и њихов однос према студентима, њихову мотивацију у раду са студентима и предузима мјере за њихово унапређење. Универзитет на основу свега овог сачињава извјештај који је доступан јавности.

Студентска анкета спроведена за академску годину 2008/09 је показала да су студенти задовољнији радом студентске службе (да-36,13%, дјелимично-36,79%, не-25,98%), него радним условима (да-29,88, дјелимично-38,65, не-30,36), опремљеношћу библиотеке (да-22,12, дјелимично-40,25, не-35,99) и приступом интернету на организационој јединици (да-36,79, дјелимично-22,03, не-39,32).

7. Студенти

У својим самоевалуационим извјештајима организационе јединице су достављале податке о:

- збирном прегледу броја студената,
- показатељима квалитета уписаних студената у I годину студија,
- ефикасности студирања,
- испису студената,
- броју дипломираних од оснивања факултета/ академије,
- броју магистарских теза одбрањених на факултету/ академији,
- броју докторских теза одбрањених на факултету/ академији,
- прегледу броја студената који су уписани на студијски програм по годинама студија у текућој школској години 2008/09, и
- пролазности по студијским програмима.

Табела 6. Збирни преглед броја студената на првом циклусу студија (студије по болоњском систему, студије по старом наставном плану и програму)

РБ	I циклус студија			Укупно
	Организациона јединица	Студије по болоњском систему	Студије по старом наставном плану	
1	Академија ликовних умјетности	30	36	66
2	Економски факултет Пале	675	446	1121
3	Економски факултет Брчко	465	302	767
4	Електротехнички факултет	381	46	427
5	Машински факултет	114	69	183
6	Медицински факултет	744	293	1037
7	Музичка академија	143	120	263
8	Педагошки факултет	700	450	1150
9	Пољопривредни факултет	164	144	308
10	Правни факултет	904	646	1550
11	Православни богословски факултет	408	86	494
12	Филозофски факултет	1623	685	2308
13	Факултет за производњу и менаџмент	81	77	158
14	Факултет физичког васпитања и спорта	347	337	684
15	Факултет пословне економије	902	695	1597
16	Саобраћајни факултет	715	247	962
17	Технолошки факултет	189	83	272
УКУПНО		8.585	4.762	13.347

Табела 7. Збирни преглед броја студената на другом и трећем циклусу студија

РБ	II и III циклус студија	
	Организациона јединица	Укупно
1	Академија ликовних умјетности	8
2	Економски факултет Пале	82
3	Економски факултет Брчко	105
4	Електротехнички факултет	74
5	Машински факултет	22
6	Медицински факултет	14
7	Музичка академија	9
8	Педагошки факултет	-
9	Пољопривредни факултет	-
10	Правни факултет	152
11	Православни богословски факултет	16
12	Филозофски факултет	124
13	Факултет за производњу и менаџмент	11
14	Факултет физичког васпитања и спорта	70
15	Факултет пословне економије	41
16	Саобраћајни факултет	64
17	Технолошки факултет	16
УКУПНО		808

Укупан број студената на сва три циклуса студија износи **14155**.

Табела 8. Показатељи квалитета уписаних студената у I годину студија на студијске програме Универзитета за академске године

Академска година	уписано	одличних	врло добрих	добрих	довољних	страни држављани
2005/06	2830	464	1137	1019	190	100
2006/07	2848	523	1035	1110	180	138
2007/08	2889	539	1186	1028	134	107
2008/09	2506	468	1050	877	112	71

Да би обезбједио задовољавајући квалитет студената, Универзитет путем конкурса, према унапријед утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекцију пријављених средњошколаца, што обезбјеђује упис кандидата за које је утврђено да су својим успјехом у средњој школи и бројем освојених поена на пријемном испиту стекли довољан квантум знања за успјешно укључивање у процес наставе на студијске програме Универзитета.

Универзитет обезбјеђује једнакост студената у приступу студијским програмима. Сенат Универзитета доноси одлуку о расписивању конкурса за упис на студије, који

поред осталог садржи услове за упис, мјерила за утврђивање редослиједа кандидата, поступак спровођења конкурса и начин и рокове за подношење жалби. Број студената за упис утврђује Сенат. Конкурс за упис на студијске програме јавно се објављује.

Предвиђено је да се редослијед кандидата за упис у прву годину студија утврђује на основу општег успјеха постигнутом у средњем образовању и резултата постигнутог на пријемном испиту.

Студенти који су примљени и уписани на Универзитет улазе у уговорни однос са Универзитетом. Уговорним односом утврђују се права, обавезе и одговорности студената, услови студирања, права и обавезе Универзитета и организационих јединица према студентима и сва остала питања регулисана Статутом Универзитета и другим актима Универзитета. Облик и форму уговора прописује ректор Универзитета. Уговоре са студентима потписује декан факултета односно умјетничке академије, по овлаштењу ректора Универзитета. Након уписа на Универзитет, студенту се издаје студентска књижица (индекс).

Табела 9. Ефикасност студирања

Студијски програми Универзитета	Календарска година	Број дипломираних студената за период							Укупан број	Просјечно трајање студија	Просјечна оцјена студирања
		до 4 г.	до 5 г.	до 6 г.	до 7 г.	до 8 г.	до 9 г.	преко 9 г.			
	2006	91	211	160	116	97	49	39	759	6,27	7,64
	2007	117	251	216	133	87	44	64	914	6,43	7,52
	2008	151	297	212	142	73	72	60	1004	6,46	7,51
	2009	112	170	142	90	44	27	44	628	6,33	7,46

* Саобраћајни факултет је доставио своје податке, али с обзиром да је у претходном периоду фигурирао као виша школа, подаци за ефикасност студирања се не уклапају са подацима факултета и академија који своје студије изводе по четворогодишњем програму, тако да нису уврштени у ову табелу.

* Факултет пословне економије, с обзиром на годину оснивања, тек очекује своје дипломиране студенте.

Табела 10. Исписани студенти

Студијски програми Универзитета	Календарска година	Број студената који су напустили факултет/ академију (година студија)						апсолвенти	Укупан број
		I	II	III	IV	V	VI		
	2006	473	119	33	3			669	
	2007	481	146	35	3			694	
	2008	665	165	54	3			924	
	2009	230	77	24	5			380	

* Медицински факултет није доставио број исписаних студената по годинама, тако да се укупан број по календарским годинама не поклапа са бројем исписаних студената по годинама студија.

Табела 11. Број дипломираних студената

Студијски програми Универзитета	Дипломираних у претходном четворогодишњем периоду				Дипломираних до 2006.	Укупан број дипломираних		
	2006	2007	2008	2009		Држављани БиХ	Страни држављани	Укупно
		759	996	1107	636	3811	5700	582

Табела 12. Број магистарских теза

Универзитет у Источном Сарајеву	Магистратуре у претходном четворогодишњем периоду				Магистрирало до 2006.	Укупан број магистарских теза		
	2006	2007	2008	2009		Држављани БиХ	Страни држављани	Укупно
	45	59	57	33	126	227	39	320

Табела 13. Број докторских теза

Универзитет у Источном Сарајеву	Докторати у претходном четворогодишњем периоду				Докторирало до 2006.	Укупан број докторских теза		
	2006	2007	2008	2009		Држављани БиХ	Страни држављани	Укупно
	19	19	24	14	73	107	37	149

Табела 14. Пролазност на студијским програмима Универзитета

Студијски програми Универзитета	испитни рокови
	календарска година 2009.
	63,47 %

Универзитет обезбјеђује равноправност и једнаке могућности студентима и забрањује и сречава сваки вид дискриминације по било којем основу (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално и социјално поријекло, језик, вјероисповјест, политичко или друго мишљење, и друго). На Универзитету је наставни процес организован на начин који свим студентима пружа једнаке могућности, што подразумева обезбјеђивање адекватних услова студирања за студенте са инвалидитетом и уважавање разлика међу студентима.

Све организационе јединице Универзитета редовно издају Информатор за бруцоше или примјењује друге методе обавјештења и информисања будућих студената, о студијском програму, режиму студија, правима и обавезама студената и сл. Издавањем ових публикација и објављивањем основних информација о организационим јединицама и Универзитету уопште, обезбјеђује се да сви студенти буду информисани о свим питањима везаним за студије, као и о организацији и раду Универзитета и његових организационих јединица, њихових органа и служби.

Универзитет је својим актима (Правилником о студирању) регулисао оцјењивање студената у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту. Правилником о студирању је предвиђено да се рад и знање студента прати и да се оцјењује континуирано у току семестра и на завршном испиту. Евиденцију оцјењивања води стручна служба факултета/ академије. Студенту се додјељују поени за сваки издвојени облик провјере рада и оцјене знања, у складу са ECTS правилима. У структури укупног броја поена, најмање 50% мора бити предвиђено за активности и провјере знања у току трајања наставе. У оквиру трајања наставног процеса у току сваког семестра (15 седмица наставе) могу се организовати редовне провјере и ванредна провјера знања у виду: тестова, квизова, диктата, конверзације и најмање два колоквија. Студенти су обавезни присуствовати свим провјерама знања.

Осигурање квалитета у оцјењивању студената остварује се редовним праћењем и контролом квалитета у оцјењивању и резултата оцјењивања и предузимањем корективних мјера у случају да су квалитет у оцјењивању и резултати оцјењивања испод стандардног нивоа квалитета.

Универзитет је успоставио правила о полагању испита која осигуравају пуну објективност у оцјењивању. Предвиђено је правило о јавности испита, као и правило о полагању испита пред испитном комисијом.

Стандарди професионалног понашања наставника према студентима предвиђени су Кодексом професионалне етике Универзитета.

Универзитет је путем самоевалуационог извјештаја обезбједио системско праћење и провјеру пролазности студената, по предметима, студијским програмима.

Универзитет је обезбједио да студенти у пуној мјери учествују у одлучивању, активним учешћем њихових представника у Управном одбору, Сенату, Комитету за осигурање квалитета и другим тијелима неопходних за функционисање одређених сегмената Универзитета.

8. Научно-истраживачки и умјетнички рад

У својим самоевалуационим извјештајима организационе јединице су достављале податке о организацији научно истраживачких/ умјетничких активности, затим табеле које су садржавале сљедеће податке:

- листу научноистраживачких и умјетничко истраживачких пројеката који се тренутно реализују на факултету/ академији,
- листу сарадника укључених у научноистраживачке и умјетничко истраживачке пројекте који се тренутно реализују на факултету/ академији,
- стипендије за научноистраживачки и умјетнички рад,
- појединачне научноистраживачке и умјетничке резултате наставника и сарадника,
- збирне резултате истраживачког рада организационе јединице у претходној и текућој календарској години.

Универзитет у свом функционисању, дјелујући у складу са основним циљевима, који произлазе из основних задатака, остварује јединство образовне и научно и умјетничко истраживачке дјелатности.

На Универзитету се посебна пажња посвећује научном и умјетничко истраживачком раду, сарадњи са привредом (имплементација и трансфер знања), а посебно међународној сарадњи и реализацији заједничких истраживачких подухвата, чији се резултати, у већини случајева, публикују као заједнички научни радови.

Остварена сазнања у истраживачким радовима уграђују се у наставни процес на оним нивоима студија гдје су укључени сарадници који су вршили реализацију истраживачких радова.

Највећи број наставника и сарадника је укључено у пројекте које финансира Министарство за науку и технологију Републике Српске. Такође, наставници и сарадници Универзитета укључени су у реализацију неколико међународних пројеката, што се види из листе пројеката (у самоевалуационим извјештајима организационих јединица) који се реализују на организационим јединицама.

Табела 15. Број научноистраживачких и умјетничко истраживачких пројеката који се реализују у 2009. години у организационим јединицама

Година	Укупан број пројеката који се реализују на организационим јединицама	Врста пројекта		Укупан број укључених сарадника
		Пројекти ресорних министарстава	Међународни	
2009	41	36	5	269

* Називи свих научноистраживачких и умјетничких пројеката налазе се у самоевалуационим извјештајима организационих јединица.

* У број укључених сарадника улази и извјестан број административног особља Универзитета.

* Укупан број укључених сарадника који износи 269, не подразумијева да је на пројектима ангажовано укупно 269 различитих сарадника, јер су неки сарадници укључени у 2 или више пројеката.

* Поред сарадника Универзитета треба истаћи да су у неке пројекте укључени и сарадници са других институција.

Називи свих сарадника укључених у научно истраживачке и умјетничко истраживачке пројекте организационе јединице налазе се у самоевалуационим извјештајима организационих јединица.

Табела 16. Стипендије за научноистраживачки и умјетнички рад

Институција која је одобрила стипендију	2008		2009	
	ТС	ОС	ТС	ОС
Влада Републике Српске	22	20	15	12
Општина	4	4	1	1
Универзитет				
Остале државне институције*	1	2	4	5
Предузећа				
Европска унија	1	1	1	1
Остале међународне организације*	1	1	1	1
Остали*				
УКУПНО	29	37	22	29

* Медицински факултет је доставио укупан број остварених стипендија за седмогодишњи период, тако да у колонама 2008, ОС и 2009, ОС, не долази до слагања резултата.

Појединачни научноистраживачки и умјетнички резултати наставника и сарадника налазе се у самоевалуационим извјештајима организационих јединица.

Табела 17. Збирни резултати истраживачког рада организационих јединица/ Универзитета у протекле 3 године

Резултати	Број резултата		
	2007	2008	2009
Монографије, монографске студије, тематски зборници, лексикографске и картографске публикације међународног значаја	67	65	53
Радови објављени у научним часописима међународног значаја	158	162	134
Зборници међународних научних скупова	269	328	280
Националне монографије, тематски зборници, лексикографске и картографске публикације националног значаја; научни преводи и критичка издања грађе, библиографске публикације	74	69	55
Радови објављени у зборницима међународних научних скупова	4	8	7
Часописи националног значаја	166	184	141
Зборници скупова националног значаја	193	194	168
Техничка и развојна решења	24	23	22
Патенти, ауторске изложбе, тестови	4	3	4
Чланство у међународној експертској групи	22	29	34
Чланство у експертској групи од националног значаја	22	33	38
Број цитата у часописима са SCI листе	9	18	12

У циљу дисеминације резултата научноистраживачког и умјетничког рада, и што квалитетнијег извођења образовног процеса, на појединим организационим јединицама је развијена самостална издавачка делатност (у складу са интегрисаним Универзитетом издавачка дјелатност треба бити организована на Универзитету). Организационе јединице на овај начин обезбјеђују литературу за потребе наставног процеса, али врше и издавање других публикација. Поједине организационе јединице објављују резултате индивидуалног и колективног научно истраживачког и умјетничког рада, како би се учинили доступни широј јавности.

Руководство организационих јединица, а посебно Продекан за научно истраживачки или умјетнички рад, подстичу запослене (наставнике и сараднике) да се активно баве научним, истраживачким и професионалним радом и да што чешће објављују резултате свога рада. Да би се постигла што боља обавјештеност и информисаност, на свим организационим јединицама и ректорату је одржано више практичних семинара о TEMPUS и FP7 програмима, иницијативом руководства Универзитета.

Универзитет и организационе јединице подстичу и стимулишу научно истраживачки и умјетнички рад и научну продукцију наставника и сарадника, настојећи да обезбједе неопходну литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему, информације о конкурсима, помоћ у припреми пројектне документације, формирању пројектних тимова и др.

Научно истраживачки рад на организационим јединицама Универзитета обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбјеђује њихову провјеру и да се критичности и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примјењују у свим фазама научно истраживачког рада. Сви наставници и сарадници дужни су да поштују принципе добре научно истраживачке и умјетничке праксе, а свака организациона јединица дужна је да младе сараднике упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа.

9. Простор и опрема

У својим самоевалуационим извјештајима организационе јединице су достављале следеће податке:

- листу просторија са површином на организационој јединици,
- листу врједније опреме која се користи у наставном процесу,
- листу капиталне опреме која се користи у наставном процесу.

Универзитет у Источном Сарајеву је за обављање наставне и научно истраживачке и умјетничке дјелатности у 2009. години располагао са **25.508,94 m²** корисне површине.

Девет организационих јединица је доставило податке о врједнијој опреми (10000-100000 КМ) која се користи у наставном процесу, док су двије организационе јединице доставиле податке о капиталној опреми која се користи у наставном процесу (преко 100000 КМ).

Да би се задовољили стандарди квалитета у подледу простора, који ће бити дефинисани правилима о акредитацији, постоји потреба да се на појединим организационим јединицама просторни капацитети повећају. У складу са тим, поједине организационе јединице активно раде на проширењу постојећих капацитета или изградњи нових објеката.

Детаљна спецификација просторија на свакој организационој јединици налази се у самоевалуационим извјештајима организационих јединица (поглавље Простор и опрема) који чине саставни дио овог извјештаја.

Већина наставника и сарадника на својим организационим јединицама користи у својим кабинетима компјутере одговарајуће конфигурације. Све службе на Универзитету су опремљене одговарајућим техничким средствима и компјутерском опремом и у раду користе адекватне софтвере.

Анкетирање студената (студентска анкета 2008/09) је показало да су студенти дјелимично задовољни радним условима (опрема, хигијена, температура, освјетљење) на организационим јединицама (на питање да ли су студенти задовољни радним условима на организационим јединицама, одговор је био ДА-674, ДЈЕЛИМИЧНО – 872 и НЕ – 685). На питање да ли је студентима на организационим јединицама обезбјеђен приступ интернету, одговор је био, ДА-830, ДЈЕЛИМИЧНО – 497 и НЕ – 887.

10. Библиотечки ресурси

Универзитет у Источном Сарајеву не посједује универзитетску библиотеку. Свака организациона јединица Универзитета посједује своју библиотеку са одговарајућим бројем библиотечких јединица. Укупан број библиотечких јединица на Универзитету износи 157.829. У самоевалуационим извјештајима организационих јединица налази се тачан број библиотечких јединица посебно за сваку организациону јединицу.

Просјечна величина библиотечног простора на свим организационим јединицама износи 63 m². У самоевалуационим извјештајима организационих јединица у поглављу простор и опрема могуће је пронаћи површину библиотеке (у m²) сваке организационе јединице.

Табела 18. Укупан број библиотечких јединица на Универзитету

	број јединица
Књиге на језику којим говоре Срби, Хрвати и Бошњаци	67848
Књиге на страним језицима	24151
Књиге на језицима националних мањина	
Укупно	91999
Монографије на језику којим говоре Срби, Хрвати и Бошњаци	8830
Монографије на страним језицима	3827
Монографије на језицима националних мањина	
Укупно	17987
Часописи на језику којим говоре Срби, Хрвати и Бошњаци	35020
Часописи на страним језицима	2534
Часописи на језицима националних мањина	
Укупно	38056
Уџбеници на језику којим говоре Срби, Хрвати и Бошњаци	13184
Уџбеници на страним језицима	653
Уџбеници на језицима националних мањина	
Укупно	15753
Укупно библиотечких јединица	163795

* једна орг. јединица је доставила само укупне податке о броју монографија, часописа и уџбеника, није разврставала по језицима, па је примјетна разлика у појединим сумама.

Одговарајући на питања постављена у студентској анкети, студенти су на питање „Да ли сте задовољни опремљеношћу библиотеке наставном и стручном литературом?“, одговорили опцијама, ДА-499, ДЈЕЛИМИЧНО-908 и НЕ-812. Из овог питања се може закључити да су студенти углавном незадовољни опремљеношћу појединих библиотека организационих јединица.

11. Извори финансирања

У својим самоевалуационим извјештајима организационе јединице су за поглавље Извори финансирања достављали финансијске извјештаје за посљедње двије године и финансијски план за текућу годину.

Универзитет у Источном Сарајеву од 2008. године ради по систему трезорског пословања (Закон о трезору (Прилог 12), Службени гласних Републике Српске бр. 01-55/05, 25. јануар 2005. године, и Закон о измјенама Закона о трезору (Прилог 13), 01-1357/09, 24. септембар 2009. године).

Универзитет се као јавна установа финансира из средстава Буџета Републике Српске у складу са законом, као и из властитих средстава.

Универзитет и његове организационе јединице могу стицати средства из:

- реализације програма научних истраживања и умјетничких програма,
- међународних и домаћих пројеката,
- остваривања стручног образовања и усавршавања,
- накнада које плаћају студенти,
- средстава остварених од издавачке и информативне дјелатности,
- прихода остварених на основу ауторских права и патената,
- поклона и завјештања,
- из других извора насталих обављањем дјелатности према посебним уговорима.

Финансијским планом Универзитета и његових организационих јединица исказују се потребна средства за дјелатност Универзитета и његових организационих јединица. Ректор, проректор за финансије и руководиоци организационих јединица одговорни су за припрему финансијског плана, годишњих и других финансијских извјештаја које разматра и усваја Управни одбор Универзитета.

Декан, односно директор организационе јединице Универзитета одговоран је у дијелу управљања и коришћења средстава која припадају организационој јединици Универзитета и припрема извјештај који се односи на та средства. Организациона јединица има право располагања новчаним средствима која се воде на рачуну организационе јединице, који отвара Универзитет у складу са прописима за обављање платних трансакција, у складу са финансијским планом Универзитета и финансијским планом организационе јединице. Факултети, умјетничке академије, институти и друге организационе јединице Универзитета имају посебан обрачун резултата пословања, у складу са законом.

Табела 19. Преглед планираних властитих прихода организационих јединица

Назив прихода	Економски код	Износ
Приходи остварени од научно истраживачког рада (домаћи и страни пројекти)	722531	
Приходи од организовања научно стручних скупова	722532	
Приходи остварени од накнада за постдипломске студије организоване по старом моделу, ради стицања научног степена магистар наука	722533	
Приходи остварени од накнада за други циклус студија организован ради стицања звања мастер и за трећи циклус за стицање звања доктор наука	722534	
Приходи остварени од накнада за стицање научног степена доктор наука, по старом моделу	722535	
Приходи остварени од умјетничко стваралачког рада	722536	

Приходи остварени израдом стручних студија и пројеката, издавањем атеста и по основу овлашћења	722537	
Приходи од издавачке дјелатности	722538	
Остали приходи	722539	
Приходи од нострификација диплома за студенте прелазнике са других факултета, због наставка образовања	722541	
Приходи од едукације трећих лица, која се не сматрају образовањем првог циклуса студија (обука за рад на рачунарима, стручни испит, доквалификације, љетне школе)	722542	
Приходи од закупнина	722543	
Приходи остварени израдом софтвера	722544	
Приходи од консултантских услуга	722545	
Приходи од уступања знака факултета и Универзитета	722546	
Приходи од продаје скрипти и уџбеника	722547	
Приходи од пружања услуга овлаштених лабораторија	722548	
Приходи од чланарина (библиотека, читаоница, часописи, коришћење музичких и спортских инструмената и прибора)	722549	
Приходи од помоћи (донација) из иностранства, државе, федерације, општина, града, мјесних заједница, правних лица и осталих институција, Републике Српске и од физичких лица	731111-731228	
		Укупно

Табела 20. Анализа расположивих средстава Универзитета

Конто	Опис	Износ прорачуна	Стварни износ	Расположива средства
6111	Бруто плате и накнаде			
6112	Накнада трошкова запослених			
6121	Порез на остала лична примања			
6131	Путни трошкови			
6132	Трошкови енергије			
6133	Трошк. комуналних услуга			
6134	Набавка материјала			
6135	Трошкови за услуге превоза			
6136	Закуп имовине и опреме			
6137	Трошкови текућег одржавања			
6138	Трошкови осигурања			
6139	Уговорене услуге			
6142	Помоћи појединцима			
6814	Текуће помоћи			
	Укупно			

Квалитет финансирања на Универзитету остварује се досљедним поштовањем правила о припреми и усвајању Финансијског плана и других финансијских аката, контролом коришћења финансијских средстава и предузимањем одговарајућих мјера у случају нерационалног или ненамјенског трошења средстава.

12. Организација и управљање

Универзитет је својим општим актима, у складу са Статутом (Прилог 6), установио органе управљања, као и стручне органе, и детаљно регулисао њихову надлежност и одговорност у управљању Универзитетом.

Универзитет је организован на начин да интегрише више организационих јединица (факултете, умјетничке академије, институте и друге организационе јединице, као и наставне базе факултета које чине цјеловитост рада Универзитета). Организационе јединице немају статус правног лица и иступају у правном промету под називом Универзитета и под својим називом. Организациону јединицу заступа и представља декан или директор организационе јединице, у границама овлашћења утврђених законом и Статутом Универзитета.

Према члану 26. Статута Универзитета орган управљања Универзитетом је Управни одбор. Највише академско тијело Универзитета је Сенат, а орган руковођења Универзитетом је ректор. Сенат образује четири струковна вијећа по научним областима: Вијеће природних и техничких наука, Вијеће биомедицинских и биотехничких наука и здравства, Вијеће друштвених наука и Вијеће хуманистичких наука.

Органи факултета, односно академије су:

- научно-наставно вијеће односно умјетничко-наставно вијеће и
- декан.

Орган руковођења факултетом, односно умјетничком академијом јесте декан. Декан је за свој рад одговоран Ректору Универзитета.

У циљу рационализације рада и економичног пословања Универзитета, Правилником о унутрашњој организацији рада и систематизацији радних мјеста (Прилог 10) утврђен је начин организовања факултета и академија (организационих јединица) Универзитета по моделу Универзитетских центара (енгл. Campus) у градовима - сједиштима организационих јединица (Требиње, Фоча, Лукавица - Источно Ново Сарајево, Пале, Зворник, Бијељина, Брчко и Добој). Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста уређује се: унутрашња организација рада, систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета. Унутрашња организација рада Универзитета уређена је на начин којим се врши повезивање:

1. Ректората Универзитета - путем којег се организује и руководи радом Универзитета,
2. Секретаријата Универзитета - унутар којег се обављају административно - стручни и технички послови за Универзитет, и
3. Универзитетских центара - унутар којих се, путем организационих јединица (факултета и академија), изводи наставни, научноистраживачки и умјетнички рад и обављају административно - стручни и технички послови за Универзитетски центар.

Организациона шема Универзитета приказана је у Прилогу 11.

Универзитет систематски прати - кроз анкетање наставног, ненаставног особља и студената, и оцјењује организацију, управљање Универзитетом, рад управљачког и ненаставног особља и њихов однос према студентима, њихову мотивацију у раду са студентима.

13. Осигурање квалитета

Усвајањем Правилника о осигурању квалитета (Прилог 2) и успостављањем стручног тијела за осигурање квалитета у складу са Статутом Универзитета (Комитет за осигурање квалитета), Универзитет настоји да обезбједи институционалне оквире за систематско праћење, провјеру, обезбјеђење и унапређивање квалитета у свим приоритетним областима осигурања квалитета (члан 7. Правилника о осигурању квалитета). Комитет за осигурање квалитета у његовом раду помаже и универзитетска канцеларија за осигурање квалитета, која пружа адекватну административну и техничку подршку у раду на осигурању квалитета. Ефикасније извршавање задатака у области осигурања квалитета на свим организационим јединицама у саставу Универзитета пружају сарадници за осигурање квалитета. Сваки поступак врједновања и оцјене квалитета одвија се образовањем универзитетских комисија и комисија организационих јединица (члан 21. Правилника о осигурању квалитета).

Универзитет од календарске године 2009. врши прикупљање и обраду података потребних за оцјену квалитета у свим областима које су предмет самоевалуације Универзитета. За сваку област утврђени су одговарајући елементи за праћење и врједновање, а Сенат Универзитета, на основу Плана за побољшање свих евалуираних области од стране Комитета за осигурање квалитета, треба да предложи систем подстицајних и корективних мјера. Универзитет ће самоевалуацију спроводити сваке године, у циљу провјере функционалности организационих јединица, предлагања мјера за побољшање одређених сегмената њиховог рада, и припреме за акредитацију.

Универзитет у Источном Сарајеву је својим општим актима и одговарајућим одлукама успоставио систем осигурања квалитета којим је обезбједио да студенти у пуној мјери буду укључени у процес праћења, контроле, обезбјеђивања и унапређења квалитета. Улога студената у процесу осигурања квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у органима и стручним тијелима Универзитета и организационих јединица (Управног одбора, Сената, Научно наставних и Умјетничко наставних вијећа орг. јединица), учешћем представника студената у раду органа за осигурање квалитета (Комитета за осигурање квалитета, Комисија за спровођење поступака анкетања, Комисија за израду самоевалуационих извјештаја орг. јединица), редовним оцјењивањем квалитета студијских програма, елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника, као и универзитетских служби у поступку анкетања.

Универзитет је у календарској 2009. години, у мјесецу мају, спровео поступак анкетања студената, административног и наставног особља. Извјештај о спроведеним поступцима анкетања налазе се у прилогу 14, 15 и 16.

Веома битан сегмент функционисања Универзитета у области осигурања квалитета било је учешће у 2 TEMPUS пројекта, која су координисана од стране организације WUS Austria. То су пројекти: „Од осигурања квалитета до развоја стратегије“, и „Стратешки и структурални развој осигурања квалитета у бх. високом образовању у 2008. -2010“. Универзитет је у 2009. години активно радио на припреми и подношењу пројектне TEMPUS апликације из области осигурања квалитета, и пројектне апликације организацији WUS Austria у оквиру TEMPUS пројекта „Стратешки и структурални развој осигурања квалитета у бх. високом образовању у 2008. -2010“.

14. Односи са окружењем

Универзитет у Источном Сарајеву је успоставио успјешну сарадњу на регионалном, националном и међународном нивоу. Она промовише сарадњу са другим високошколским установама, предузећима, организацијама и стручним удружењима и са релативним актерима у окружењу.

Универзитет у Источном Сарајеву одржава контакте и везе са свим секторима друштва, између осталог, и тиме што су представници окружења заступљени у највишим управним органима Универзитета – Управном одбору и Комитету за осигурање квалитета. Осим тога, сви факултети /академије Универзитета сарађују са привредним и другим организацијама из свог окружења.

Универзитет ужива пуну подршку локалних власти. Универзитет, такође, одржава контакте и везе са локалним културним институцијама, невладиним организацијама, јавним службама и другим институцијама из свог окружења.

Сарадња Универзитета са организацијама из окружења и другим високо образовним установама, наглашена је бројним контактима студената кроз заједничка спортска такмичења, организовање стручних студентских конгреса и семинара, организовање научних скупова, институционалне размјене студената, наставника и истраживача ради боравка на одређени временски период, промовисања учешћа у различитим билатералним и мултилатералним истраживачким и развојним пројектима и програмима, сарадње у тренинг програмима за истраживаче и техничко особље, сарадње у процесу консултантско - техничке помоћи и трансфера технологија предузећима и осталим заинтересованим клијентима на тржишту, омогућавања међусобне размјене књига, публикација и другог истраживачког и техничког материјала, сарадњом са организацијама у окружењу везана за извођење практичне наставе, сарадњом са ресорним министарствима, итд.

Студијски програми Универзитета и друге образовне активности одражавају потребе привреде и окружења и она су такође укључена у планирање и праћење рада Универзитета.

У својим самоевалуационим извјештајима организационе јединице су приказале своје тренутно стање и сарадњу коју имају са окружењем. Седам организационих јединица није уврстило ово поглавље као саставни дио извјештаја.